Laboratoriemedicin

Godkänt datum 2026-11-12

Legionella- och pneumokockantigen i urin eller likvor/csv (snabbtest)

Bakgrund

Legionella- och pneumokockantigen i urin (snabbtest)

Kliniskt och röntgenologiskt kan det vara svårt att skilja svår pneumokockpneumoni från Legionellapneumoni, två sjukdomar där olika antibiotikabehandling rekommenderas.

Snabbtest för pneumokock- och Legionella-antigen i urin rekommenderas som diagnostiskt komplement vid svår pneumoni (CRB-65 3-4), och kan övervägas även vid lindrigare pneumoni och/eller behandlingssvikt (1,2).

Utsöndring av antigen i urin kan dröja några dagar efter symptomdebut, och varierar mellan individer. Efter genomgången (utläkt) infektion kan antigen i urin kvarstå i flera månader. Morgonurin innehåller högre koncentration av antigen, men urinprov från hela dygnet kan användas.

Tillverkaren garanterar endast att *Legionella pneumophila* serogrupp 1 detekteras men i vissa fall detekteras även andra serogrupper. För påvisning av *Legionella pneumophila* oberoende av serogrupp, begär PCR på luftvägsprov, se Atypiska luftvägsbakterier.

Original lagras elektroniskt. Användaren ansvarar för att gällande version används.

Enligt tillverkaren är klinisk sensitivitet 85% och specificitet 99% för pneumokockpneumoni, och sensitivitet 89% och specificitet 100% för pneumoni orsakad av *Legionella pneumophila*. (3).

Pneumokockantigen i Csv/likvor (snabbtest)

Streptococcus pneumoniae är den vanligaste orsaken till bakteriell meningit. För provmaterial likvor avläses och svaras endast pneumokockantigen.

Svar/Tolkning/Bedömning

Legionella-antigen: PÅVISAT / EJ PÅVISAT / EJ BEDÖMBART

Pneumokock-antigen: PÅVISAT /EJ PÅVISAT / EJ BEDÖMBART

Svar går ut inom en timme efter ankomst till laboratoriet.

Negativt antigentest utesluter inte pneumokock- eller Legionellainfektion.

Antigentestet är ett komplement, och ska inte ersätta annan diagnostik för Pneumokock- och Legionellainfektion (odling, PCR, serologi, bilddiagnostik).

Pneumokockantigen i urin rekommenderas inte för diagnostik av barn under 7 år, där pneumokockbärarskap är vanligt.

Testet utförs endast på urin eller likvor, och är inte tillräckligt utvärderat för användning på andra provmaterial. Analyseras endast från avvikande provmaterial på Klinisk mikrobiologi efter samråd med läkare (ex. pleuravätska, ledvätska etc.).

Falskt positivt resultat p.g.a. pneumokockvaccination kan påvisas upp till sex dagar efter vaccination, f.f.a. med 23-valenta pneumokockvaccinet.

Metodik/mätprincip

ImmuView® *S. pneumoniae* and *L. pneumophila* urinary antigen test är ett immunokromatografisk test (snabbtest) för kvalitativ detektion av *Legionella pneumophila* serogrupp 1-antigen och/eller *S. pneumoniae*-antigen i urin eller likvor. Testet är inte validerat för andra provmaterial.

Från och med december 2023 har vi infört en alternativ analysmetod på grund av osäkerhet i leveranser av ImmuView. Detta är BinaxNow Streptococcus pneumoniae och BinaxNow Legionella (Abbott). Analysprestanda på denna metod är jämförbar med ImmuView, och svarsresultat registreras på samma sätt.

Referenslitteratur

1. Svenska infektionsläkarföreningens Vårdprogram för samhällsförvärvad pneumoni. 2011. Kontaktperson: Jonas Hedlund, Stockhom. http://www.infektion.net/vårdprogram-för-samhällsförvärvad-pneumoni-2011
2. http://www.internetmedicin.se/page.aspx?id=181
3. Evaluation of a new lateral flow test for detection of Streptococcus pneumoniae and Legionella pneumophila urinary antigen, Jörgensen et. al., Journal of Microbiological Methods 116 (2015) 33–36.

Original lagras elektroniskt. Användaren ansvarar för att gällande version används.